

Versterking van de keten

Vertrouwen in de overheid begint met het waarborgen van de veiligheid van mensen, met het aanpakken van misstanden en strafbare feiten, met rechtszekerheid en rechtsbescherming en eerlijke berechting door de rechter en toegankelijke rechtsbijstand. Degelijke financiering van de instituties in de keten is een absolute noodzaak. Van preventie en handhaving, van bewaking en persoonsbeveiliging, van opsporing en vervolging tot rechtspreken.

Met de extra middelen uit het coalitieakkoord *'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'* kunnen veel van de gezamenlijke ambities gerealiseerd worden. Het kost echter tijd om de ambities met dit geld gerealiseerd te krijgen. Werven en opleiden kost immers tijd. Tegelijkertijd merken we dat voor de langere termijn er blijvende aandacht nodig is voor de erkenning van de waarde van de rechtsstaat. Die moet te allen tijde goed kunnen functioneren; in economisch goede en in economisch slechte tijden. De bekostiging van de instituties in de keten die de rechtsstaat borgen, moet afgestemd zijn op de maatschappelijke opgave die voor ons ligt.

Wat zien wij gebeuren?

- Grote maatschappelijke ontwikkelingen zoals COVID, de oorlog in Oekraïne en de asielcrisis hebben duidelijke gevolgen voor onze veiligheid en leefbaarheid. De samenleving polariseert, onrust neemt toe. Mondiale ontwikkelingen uit zich in straten en wijken. Dit leidt geregeld tot grensoverschrijdend gedrag.
- Criminelen pakken meer ruimte, polarisatie neemt toe en uit zich soms in openbare orde verstoringen en strafbare gedragingen (zowel in het fysieke als het digitale domein) en jongeren worden vaker verleid of gedwongen om te kiezen voor een criminele carrière. Tegelijkertijd vinden criminelen steeds weer nieuwe wegen om hun bedrijfsmodellen in stand te houden.
- We zien een toename van bedreigde personen, digitaal gedreven criminaliteit en ondermijnende criminaliteit.
- Binnen de keten kampt men net als de rest van Nederland met hoge prijsstijgingen en een personeelstekort. Wij zijn gebaat bij tijd en ruimte om de basis op orde te krijgen met de door het kabinet vrijgemaakte middelen. We hebben een groot tekort aan agenten, officieren van justitie en rechters. Daarom leiden we versneld meer mensen op. We moeten echter rekening houden met een aantal moeilijke jaren, waarbij wij ook geraakt kunnen worden door de krapte op de arbeidsmarkt.
- Tot die tijd doen wij er als keten alles aan om invulling te geven aan onze belangrijke kerntaken. De werkdruk is (te) hoog, ook daar moeten wij oog voor hebben. Daarom moeten wij soms lastige keuzes maken in het inzetten van schaarse capaciteit. Kiezen we voor zaken die het meest kansrijk (en bewijsbaar) zijn of kiezen we voor zaken waar het meeste maatschappelijke behoefte aan is. Zetten we onze capaciteit in op strafzaken, of andere rechtsgebieden die maatschappelijk eveneens van groot belang zijn. Soms doet het stellen van dergelijke prioriteiten pijn, omdat we dan andere (straf)zaken laten liggen.

Wat vragen wij aan u?

- De versterking van de keten en de extra middelen die daarbij horen, zijn voornamelijk bedoeld om de basis op orde te krijgen, na jaren van bezuinigingen en personeelstekorten. De achterstanden zijn echter niet van vandaag op morgen ingelopen. Rust en ruimte in de keten is nodig om de toegekende gelden te laten renderen. Daarnaast moeten we om dit patroon te doorbreken en de veiligheidsproblemen voor te kunnen zijn, verder dan alleen deze kabinetsperiode kijken. Ook in de

toekomst moet er blijvend geïnvesteerd worden in de organisaties die de rechtsstaat borgen. We willen ook hier aandacht vragen voor het beslag dat het nieuwe wetboek van strafvordering op onze organisaties gaat leggen.

- In onze eerdere position papers hebben wij een doorkijk gemaakt naar wat er nodig is de komende tien jaren. Drie belangrijke punten memoreren wij hier:
  - T.a.v. de politie geldt voor de komende jaren dat er nog zo'n 3000 fte aan aspiranten zijn die in de eenheden drukken op de operationele formatie, maar daar niet volledig inzetbaar zijn. Deze nog resterende aspirantenformatie in de eenheden moet omgezet worden naar volledig opgeleide agenten.
  - Investeren in ICT/digitalisering van politie, OM en Rechtspraak is blijvend nodig om tot een effectievere en efficiëntere opsporing en vervolging te komen. Ook investeren in cybersecurity en de aanpak van cybercrime vraagt blijvend aandacht.
  - Stabiele robuuste financiering van de instituties in de keten is essentieel om te blijven functioneren in economisch goede en in economisch slechte tijden. We realiseren ons daarbij dat de vraag naar veiligheid en de vraag om inzet op andere rechtsgebieden altijd groot zal zijn, en dat wij altijd keuzes zullen moeten blijven maken in het inzetten van deze capaciteit.
- Tegelijkertijd zijn er problemen die op de kortst mogelijke termijn oplossing vereisen:
  - Zo moet zo snel mogelijk de capaciteit van de basisteams van de politie op orde worden gebracht door het bewaken en beveiligen anders vorm te geven en te investeren in politiecapaciteit voor deze taken. De bijstand voor bewaken en beveiligen trekt nu al drie jaar een continue wissel op de basisteams, terwijl de nabijheid van de politie en de verbinding met de wijk een belangrijke pijler van het Nederlandse politiewerk blijft. Dit staat te lang onder druk in een periode waarin de politiecapaciteit in de gebiedsgebonden politiezorg al zwaar belast is als gevolg van de forse uitstroom.
  - Ook in het kader van de asielcrisis wordt bijstand van de politie gevraagd uit de AVIM in alle eenheden. Dit ten behoeve van de identificatie en registratie taak. Die bijstand lijkt door de grote instroom steeds minder tijdelijk te worden terwijl het noodzakelijk is om zowel op de korte als op langere termijn te komen tot een structurele verlichting van de inzet op dit taakveld. De vraag is überhaupt of hier niet naar geheel andere oplossingen gezocht zou moeten worden in deze delen van het asielproces.
  - Het toenemend aantal ingrijpende cyberincidenten en de stijging van gedigitaliseerde criminaliteit vraagt om extra investeringen in ICT, in innovatie en in mensen van zowel de politie, het OM als de Rechtspraak om deze vormen van criminaliteit aan te pakken. Alleen zo kan de effectiviteit van schaarse capaciteit worden verhoogd en kunnen we belangrijke gegevens en systemen veilig houden.

Femke Halsema, voorzitter Regioburgemeesters

Gerrit van der Burg, voorzitter College van procureurs-generaal Openbaar Ministerie

Henk Naves, voorzitter Raad voor de Rechtspraak